
Kyrkomötet
Motion 2023:61
av Georg Lagerberg m.fl.

Nytt villkor för anställning som kyrkoherde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att under mandatperioden återkomma till kyrkomötet med förslag till ändring av 34 kap. 9 § kyrkoordningen så att en ny femte punkt tillförs i bestämmelsen med innebörd att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som förklarat sig beredd att förrätta vigsel och välsignelsehandlingar enligt 23 kap. för såväl par av olika som av samma kön.

Motivering

Svenska kyrkan har numera en ordning för vigsel. Någon skillnad görs inte om paret är av olika eller samma kön. Enskilda präster kan dock allttjämt välja om de vill viga eller inte viga par av samma kön. Kyrkan som samfund har försökt lösa de problem som kan uppstå genom att enskilda präster kan neka vigsel av samkönade par genom att säga att det är kyrkan genom församlingen som har en skyldighet att se till att en önskan om vigsel kan tillgodoses.

Sedan 2009 har ett antal motioner på olika sätt berört frågan om vigsel av samkönade par och om hur risken för att dessa par utsätts för negativ särbehandling av präster, som inte accepterar kyrkomötets beslut att även samkönade par ska kunna vigas, ska kunna undvikas.

Senast 2022 behandlade kyrkomötet två motioner om frågan. Den ena motionen, 2022:71 av Åsa Öckerman med flera, önskade att kyrkomötet skulle rekommendera att prästvigning inte ska ske av prästkandidater som säger sig vägra viga samkönade par. Den andra motionen, 2022:83 av Jesper Eneroth med flera, önskade bland annat att det i kyrkoordningen skulle föras in regler med innebörd att det ska anses vara diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är just av samma kön och vidare att diskrimineringen skulle kunna leda till att präster förklaras obehöriga.

Båda motionerna avslogs. Den första ansågs kunna komma i konflikt med ansvarsfördelningen i Svenska kyrkan genom att begränsa biskoparnas vigningsansvar. Den andra avslogs bland annat därför att den ansågs gå för långt då ordningen skulle strida mot vad som uttalades när beslutet togs om att Svenska kyrkan skulle viga par av samma kön, nämligen att kyrkan ska kunna rymma olika uppfattningar i frågan och att ingen präst skulle komma att tvingas viga något par.

Men dagens ordning är inte problemfri. Det förekommer allttjämt församlingar där ingen av de där anställda prästerna vill viga samkönade par. Även om församlingen då har en skyldighet att ordna vigsel genom att någon annan präst åtar sig förrättningen så blir det ändå något av en inbjudan med dålig eftersmak. Paret förstår ofta vad det

handlar om och i en del fall har det även tagit väldigt lång tid att ordna fram någon annan präst. Kyrkans erbjudande om vigsel riskerar då att i stället för att vara något positivt uppfattas som något som gjorts med armbågen. Vi återkommer därför nu i frågan med ytterligare en motion.

Vi har denna gång försökt finna en lösning som minimerar risken för att ovanstående situation ska uppstå. Vi vill ha en ordning som tar oss närmare biskopsmötets uttalade målbild i mars 2022 i fråga om vigsel, som är att alla präster med glädje och av fri vilja ska viga par av olika liksom av samma kön. Samtidigt har vi inte velat gå så långt som att avkraga präster för att de hyser en annan äktenskapssyn. Vi föreslår därför ingen ändring av regelverket för obehörighetsförklaring eller ansvarsfördelningen för vigning till präst. I stället önskar vi att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag till ändring att 34 kap. 9 § kyrkoordningen så att en ny femte punkt tillförs i bestämmelsen med innebörd att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som förklarat sig beredd att förrätta vigsel och välsignelsehandlingar enligt 23 kap. för såväl par av olika som av samma kön.

Genom ett sådant tillägg i 34 kap. 9 § säkerställs att det i varje församling kommer att finnas i vart fall någon präst som är beredd att förrätta vigsel av par av samma kön. Denna nya femte punkt ihop med den befintliga fjärde punkten i samma bestämmelse – om att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön – ger också tydliga signaler om vilket ledarskap vi vill ha i Svenska kyrkan. Vi vill ha ett öppet och inkluderande ledarskap som vare sig gör skillnad på kön eller sexuell läggning.

Vi är medvetna om att ett tillägg enligt förslaget inte gör att problemet försvinner direkt då villkoret tillämpas först vid nytillsättning av domprost eller kyrkoherde. Men vi tror ändå att den nya bestämmelsen är betydelsefull och kan leda oss närmare biskopsmötets målbild samt minska risken för att samkönade par ska uppleva sig negativt särbehandlade.

Stockholm 28 juli 2023

Georg Lagerberg (BA)

Åsa Öckerman (MPSK)

Anders Åkerlund (C)

Margareta Nisser-Larsson (BA)

Magnus Hedin (BA)

Charlotte Haggren (ÖKA)

Karin Janfalk (ÖKA)

Madelaine Erlandsson Starwing (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Jerker Schmidt (BA)